

ऋणनिर्देश

प्रस्तुत संशोधन कार्य पूर्ण करून ते स्वामी रामानंद तीर्थ मराठवाडा विद्यापीठ, नांदेड यांना सादर करतांना अतिशय आनंद होत आहे.

स्वामी रामानंद तीर्थ मराठवाडा विद्यापीठाने या संशोधनाच्या निमित्ताने संशोधकास एक अनमोल संधी उपलब्ध करून दिल्लाबद्दल संशोधक विद्यापीठाचा अंतःकरणापासुन ऋणी आहे.

संशोधनात मार्गदर्शक हा दिपस्तंभासारखा असतो. स्वतःच्या विचार व आचाराणातुन प्रेरणा देणाऱ्या व ज्यांनी मला अनमोल मार्गदर्शन केले असे माझे आदरणीय गुरूवर्य मार्गदर्शक म्हणुन लाभलेले प्राचार्य डॉ.नागोराव कुंभार सर यांनी मला प्रत्येक वेळेला संशोधन पूर्ण होण्याकरीता वडीलांच्या नात्याने मार्गदर्शन केले. त्याबद्दल मी त्यांच्या कायम ऋणातच राहू इच्छीते.

तसेच आरणी गुरूवर्य प्रा.आचमारे के.एस. देगलुर महाविद्यालय, देगलुर आणि श्री गुरूबुध्दी स्वामी महाविद्यालय पूर्णा माझे गुरूवर्य प्रा.इ.आर.मठवाले सर तसेच डॉ.उमाकांत सावंत सर, माजी अधिष्ठता, सामाजिक शास्त्रे, स्वा.रा.ती.म.वि.नांदेड तथा राज्यशास्त्र विभाग प्रमुख, डॉ.पांडूरंग भूताळे सर यांनी वेळोवेळी प्रत्यक्षपणे मार्गदर्शन केले मी त्यांची ऋणी आहे.

अभ्यासकेंद्र महात्मा बसवेश्वर महाविद्यालय लातुर या महाविद्यालयाने संशोधनाच्या संदर्भासाठी ग्रंथालय विभागाने व विभागातील सर्व कर्मचाऱ्यांनी वेळोवेळी संदर्भ ग्रंथाचे सहकार्य केले त्याबद्दल मी त्यांची ऋणी आहे.

संशोधनाचा आत्मा म्हणजे ग्रंथालयातील संदर्भ ग्रंथहे होय. या अनुशांगाने माझ्या संशोधनात मुंबई विद्यापीठ पंडीत जवाहरलाल नेहरू ग्रंथालय मुंबई यांनी अनमोल असे सहकार्य केले त्याबद्दल त्यांची मी ऋणी आहे. त्या प्रमाणेच फोर्ट ग्रंथालय (चर्चगेट) येथील वर्षा देवधर मॅडम यांनी अनमोल सहकार्य केले त्याबद्दल मी त्यांची ऋणी आहे. ICSSR Mumbai यांच्या माध्यमातुन संगीत मॅडमचे सहकार्य लाक्षले त्याबद्दल मी त्यांची ऋणी आहे.

तसेच दयानंद महाविद्यालय लातुर येथील प्रा.सुनील सांळुके व डॉ.वेदप्रकाश डोणगावकर यांनी सहकार्य केले मी त्यांची ऋणी आहे.

तसेच मी ज्या संस्थेत कार्य करते त्या संस्थेचे संस्थापक सचिव प्रा.रामेश्वर पवार सर माझ्या महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ.राम जाधव सर, माझ्या महाविद्यालयाचा ग्रंथालय विभाग आणि माझे सहकारी मीत्र प्रा.किर्तनकार सर, प्रा.पि.डी.सूर्यवंशी, प्रा.पी.एस.सूर्यवंशी, प्रा.डॉ.मानकरे सर, प्रा.डॉ.मारोती भोसले, डॉ.विजय भोपाळे, प्रा.भारत चापके, प्रा.भाऊ राठोड, प्रा.संजय कसाब, प्रा.कॉलविकर सर, प्रा.जितेंद्र देशमुख, प्रा.दिपमाला पाटोदे, प्रा.डॉ. शारदा कंडे, प्रा.नाना सूर्यवंशी, प्रा.जे.के.टोपे, प्रा.जयश्री स्वामी, प्रा.डॉ.सुरेखा गायकवाड, प्रा.लोणे मॅडम व प्रा.रेखा पाटील, यांनी मला वेळोवेळी संशोधन कार्य पूर्ण होण्याकरीता सहकार्य केले त्याबद्दल मी त्या सर्वांची ऋणी आहे.

संशोधन कार्य पूर्ण होण्याकरीता डॉ.हरीभाऊ पाटील सर माझी मैत्रीण सुषमा गिरी लातुर यांनी अनमोल मदत केली त्याबद्दल मी त्यांची ऋणी आहे.

संशोधन कार्य पूर्ण होण्याकरीता सर्वात मोठा वाटा माझ्या कुंटूबाचा आहे. माझे आदरणीय तिर्थरूप आहे व बाबा यांनी संशोधनासाठी नेहमीच प्रेरणा व प्रोत्साहन दिले. त्यामुळेच मी माझे हे कार्य पूर्ण करू शकले. त्याबरोबर माझ्या बहिनी संगीता ताई व सुनिता तसेच सचिन भाऊ व स्वपनील त्याच बरोबर वहिनी सौ. वैशाली व भाचा हिंमाशु यांनी तेवढीच प्रेरणा दिल्या मुळे मी त्यांच्या ऋणातच राहू इच्छिते. त्याप्रमाणेच माझ्या कुंटूबातील सदस्यसाप्रमाणेच मला वेळोवेळी प्रेरणा देणारे माझे सहकारी मित्र डॉ.संतोष कुन्हे यांनी हे काम पूर्ण होण्यात महत्त्वाची मदत केली मी त्यांच्याही ऋणातच राहू इच्छिते.

संशोधन कार्य पूर्ण होण्यासाठी संशोधनाचे शब्दांकन श्री अरविंद शिंदे, कृष्णाई कॉम्प्युटर परभणी यांनी अत्यंत सुंदररीत्या व सफाईदारपणे केले त्याबद्दल मी त्यांची ऋणी आहे.

त्याचप्रमाणे संशोधन कार्य पूर्णत्वास नेण्यासाठी ज्यांनी ज्यांनी प्रत्यक्ष अप्रत्यक्षपणे सहकार्य व मार्गदर्शन केले त्या सर्वांचा संशोधक ऋणी आहे.